

VIZIUNEA SOCIALISTĂ: SOLIDARI ÎMPOTRIVA AUSTERITĂȚII. SUSȚINEM GREVELE ANUNȚATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ

20 mai 2023

Răspunsurile recente ale Guvernului României la pluri-criza actuală reflectă cât se poate de clar trecerea înspre măsuri de austeritate. Ele vin după o scurtă perioadă când statul părea că este preocupat de asigurarea unei firave păci sociale prin reducerea prețurilor pe care consumatorii finali trebuie să le plătească efectiv pe facturile lor la energie, acoperind din bugetul public restul costului prin subvenții oferite companiilor. Poate și din acest motiv, în România nu au prea existat proteste ale populației față de creșterea costurilor traiului, pe lângă motivul că discursul dominant punea vina scumpirilor pe Rusia și războiul din Ucraina, o temă față de care oamenii cu greu își expun părerile. Confruntat cu deficitul bugetar în creștere, Guvernul PNL-PSD-UDMR a ales să adopte măsuri de austeritate care afectează sectorul public, în loc să introducă politici de echitate fiscală prin care cei care fac profituri mari să contribuie mai mult la bugetul de Stat. **Subvenționarea și ajutoarele de stat acordate firmelor cresc deficitul bugetar și datoria publică a României. Sectorul public plătește costurile.**

Proteste și grevele anunțate de sindicatele din învățământ și sănătate, organizate sub egida unor revendicări salariale sunt manifestări ale revoltei sociale împotriva austerității. Viziunea Socialistă susține că **austeritatea ține de esența capitalismului, pentru că ea înseamnă sărăcirea forței de muncă în timp ce capitalul este susținut de stat să facă profituri exorbitante.** Capitalul, pe lângă sistemul fiscal prietenos cu afacerile private, beneficiază nu doar de lipsa controlului prețurilor de pe piața bunurilor, ci primește ajutoare de stat și subvenții directe. Noi afirmăm că **este timpul ca revolta împotriva austerității să se articuleze în termenii unei viziuni alternative la capitalism, în care interesele forței de muncă primează și preluarea puterii statului se face cu acest scop.**

Context

Mulți colaboratori ai platformei Viziunea Socialistă au arătat încă de la primele semne ale crizei sanitare din 2020 și apoi ale multiplei crize curente, că soluțiile oferite de Guvernul României la situația economică dezastruoasă, adică susținerea prin ajutoare de stat a sectorului privat și

subvenționarea profiturilor companiilor energetice, sunt costuri care vor fi plătite până la urmă de clasele lucrătoare prin măsuri de austeritate. A devenit tot mai clar: **în timp ce impune austeritate populației, guvernul subvenționează în continuare profiturile companiilor energetice, refuză să reglementeze prețurile la alimente, și menține costurile mari ale militarizării țării.** Întrebarea era doar când exact și cum se vor introduce măsurile de austeritate. Sau, altfel spus: în ce diferă, pe de o parte, criza multiplă explodată în 2023 de criza financiară din 2008, și, pe de altă parte, intervențiile statului în favoarea capitalului și în defavoarea forței de muncă din cele două momente istorice. Cu ocazia fiecărei crize, acestea fiind manifestări ale crizei capitalismului din care capitalul vrea să iasă câștigător, ceea ce auzim de la guvernanți de la nivel local, european și global, este nevoia de așa-zisa „reformă a statului”.

În România, în anii 1990, reforma aceasta a însemnat privatizarea întreprinderilor industriale și fermelor agricole de stat, a fondului locativ public, a băncilor, apoi în anii 2000 a continuat prin privatizarea companiilor energetice, extinderea sectorului privat în sănătate și învățământ, și susținerea sistemului privat de pensii. De fiecare dată, statul era chemat să se retragă din tot mai multe domenii, să lase loc (creșterii) sectorului privat, să contribuie la crearea și întărirea economiei de piață dereglementate. Argumentul adus în favoarea acestor transformări capitaliste era că statul este slab și ineficient, iar privatul, fiind ghidat de principiul competitivității, este soluția la probleme; toate acestea în timp ce privatul cerea intervenții din partea statului în vederea promovării și susținerii sale prin măsuri legislative, fiscale sau de altă natură, și crea noi și noi crize sistemice în loc să rezolve problemele structurale. **Consecința asocierii neoliberale între stat și capital pe plan global, din anii 1980 încoace, este că accesibilitatea financiară a resurselor necesare unei vieți trăite în siguranță și demnitate, a fost pusă sub risc pentru marea parte a claselor lucrătoare nu doar în perioade de crize, ci și în perioade ale creșterii economice.**

Dintotdeauna, în capitalism, valurile de privatizări au ținut transformarea unor noi și noi domenii în surse ale acumulării de capital, fenomenul fiind numit acumulare prin deposedare.

Dintotdeauna, față-n față cu crizele capitalismului, cu excepția relativ scurtei perioade numite ”epoca sa de aur” în care statul a făcut investiții publice masive în educație, sănătate, locuire și alte sectoare pentru a susține atât forța de muncă cât și capitalul (de fapt întărind capacitatea de consum a forței de muncă și astfel contribuind la supraviețuirea capitalismului), statul a fost chemat să intervină direct în vederea salvării capitalului. Am văzut asta în timpul crizei

financiare din 2008 în favoarea băncilor, precum am observat cum a funcționat asta în timpul crizei sanitare în favoarea întreprinderilor private din diverse sectoare economice. Aceste intervenții au fost făcute fără măsuri care să fi pus vreo condiție firmelor beneficiare de scheme de ajutoare de stat sau subvenții în vederea protecției celor îndatorați la bănci (care și-au pierdut locuințele din cauza lăcomiei instituțiilor financiare) sau a angajaților (ale căror locuri de muncă au rămas nesigure și prost plătite).

Dar în contextul pandemiei s-a întâmplat ceva diferit față de criza din 2008. Asta datorită suspendării temporare de către Comisia Europeană a prevederilor Pactului de Stabilitate și Creștere până la finalul anului 2024. Regulile fiscale au fost implementate strict în perioada anterioarei crize financiare, mai ales în țările din Europa de Sud-Est (inclusiv România) și Irlanda. În noul context de politici fiscale din 2020 încoace, în România deficitul bugetar a crescut la 9.6% din PIB în 2020, ajungând la 6.7% în 2021 și la 5.6% în 2022. Anul acesta estimarea este că ar ajunge la 5.7%. Să menționăm și cealaltă dimensiune a Pactului, cea privind datoria publică: în primele trei luni ale anului 2023, datoria publică a României a ajuns la 707 mld. lei, adică peste 50% din PIB-ul realizat de România. Desigur, în multe state, inclusiv țările capitalismului avansat din UE (precum Austria, Germania, Belgia), datoriile publice față de PIB au fost mult mai mari, dar să nu uităm că așa a fost și între 2008-2012, totuși, măsurile de austeritate impuse în numele disciplinei fiscale au fost aplicate mai drastic la noi, după Grecia, Spania, Portugalia, decât în Europa de Vest sau de Nord.

Nu mai vrem reforma statului care înseamnă privatizare și financiarizare continuă. Este timpul ca puterea de stat să fie preluată de către lucrători.

Proteste și greve din învățământ și sănătate

Personalul didactic trebuia să beneficieze de salariile prevăzute de Legea-cadru nr. 153/2017 începând cu luna septembrie 2020. Guvernele Orban și Cîțu au decis prorogarea acordării tranșelor de majorări, prima creștere, de circa 4.5%, având loc începând doar cu luna ianuarie 2022. Încă din februarie 2023, Federația Sindicatelor Libere din Învățământ și Federația Sindicatelor din Educație „Spiru Haret” au cerut de urgență Guvernului României să găsească soluții printre altele pentru aplicarea integrală a dispozițiilor Legii nr. 153/2017, pentru identificarea unor soluții de creștere a veniturilor personalului didactic auxiliar, aplicarea

regulamentelor privind acordarea sporurilor pentru condiții de muncă, și instituirea regulii indexării anuale a salariilor personalului plătit din fonduri publice cu rata inflației. Pe 29 martie 2023, ministra educației Ligia Deac anunța, după aprobarea în Guvern a noilor proiecte de legi ale Educației, că articolul privind salarizarea profesorilor a fost eliminat din lege. Articolul 129 alin 2 al proiectului inițial, care a fost scos din varianta trimisă Parlamentului, promitea: „în conformitate cu principiul importanței sociale a muncii, salarizarea întregului personal didactic de predare se realizează în mod progresiv, având la bază salariul mediu brut pe economie din anul bugetar încheiat, în raport de funcție, studii, vechime și grad didactic.” Comunicatul sindicatelor din învățământ din 21 februarie 2023 a declarat că „prin eliminarea acestui articol înțelegem că în noua lege de salarizare elaborată de către Ministerul Muncii nu se dorește ca personalului didactic să i se acorde un nivel de salarizare motivant și în concordanță cu importanța activității profesionale desfășurată. ... De asemenea, există semnale că actuala coaliție nu este de acord nici cu un alt articol, extrem de important, din acest proiect de lege, cel conform căruia ‘finanțarea cheltuielilor pentru educație, la nivelul sistemului național de învățământ, cu toate componentele sale de asigurare a funcționării, reprezintă anual, minim 15% din cheltuielile bugetului general consolidat.’ Considerăm că eliminarea acestui articol ar fi un semnal clar că se dorește în continuare menținerea subfinanțării cronice a educației.” Negocierile cu guvernul nu au evoluat conform așteptărilor federațiilor sindicale. Din contra, pe 12 mai, Guvernul a adoptat Ordonanța de urgență nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare. Drept urmare, pe 16 mai, **Federația Sindicatelor Libere din Învățământ, Federația Sindicatelor din Educație „Spiru Haret” și Federația Națională Sindicală „Alma Mater” au anunțat declanșarea grevei generale începând din 22 mai 2023.**

Consiliul Național al Federației SANITAS întrunit în ședință extraordinară, miercuri, 10 mai 2023, a analizat situația angajaților din sănătate și asistență socială. S-a constatat, că actuala guvernare continuă să nu își onoreze angajamentele asumate și tergiversează adoptarea unor soluții satisfăcătoare. Legea nr. 153/2017 nu este aplicată în totalitate nici în aceste două domenii, existând categorii de angajați care nu și-au primit drepturile salariale cuvenite. CNFS și-a exprimat și nemulțumirea față de Ordonanța de urgență nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare, la acea oră existând sub formă de proiect. În consecință, **Consiliul Național al Federației SANITAS pe 15 mai a dat drumul la strângerea de semnături în vederea declanșării grevei generale preconizate să înceapă pe 15 iunie 2023.**

Ordonanța de Urgență nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

După o perioadă relativ lungă de când Guvernul României, începând de la prim-ministrul Cîțu până la premierul Ciucă, sugerau populației că țara noastră nu este afectată de recesiune economică și totul se află sub control, acum, prin această ordonanță, actuala coaliție guvernamentală recunoaște că: (1) Consiliul Uniunii Europene a emis o recomandare României pentru a pune capăt situației de deficit excesiv până cel târziu în 2024, stabilind țintele de deficit la 4.4% din PIB pentru 2023 și 2.9% din PIB pentru 2024; (2) Fondul Monetar Internațional a revizuit semnificativ, în sens negativ, estimările privind creșterea economiei românești în 2023, de la 3.1%, cât estima în toamnă, la 2.4%, avertizând, totodată, că economia globală a ajuns la un moment extrem de incert și redresarea va fi dificilă.^[1]

Dincolo de evidenta manipulare cu ideea creșterii economice în România, care nu a însemnat niciodată distribuirea egală a bunăstării economice și reducerea sărăciei sau inegalităților de venit, precum și dincolo de marile discrepanțe pe care oamenii le resimt azi în viața de zi cu zi între veniturile lor și costurile vieții, referirea la zeitățile capitalismului global (precum Consiliul UE și FMI) nu doar că sună înfricoșător ci și denotă o de-responsabilizare a guvernării României față de cetățenii săi. Ni se sugerează, că măsurile de austeritate propuse sunt inevitabile și oarecum naturale, căci, neaplicarea lor „ar genera un impact suplimentar asupra deficitului bugetului general consolidat, afectând sustenabilitatea finanțelor publice, existând riscul nerespectării recomandării Comisiei Europene stabilite în cadrul procedurii de deficit excesiv declanșată pentru România.”

În varianta adoptată a Ordonanței de Urgență, prevederile cu privire la obligația autorităților și instituțiilor publice de a reduce cu 10% cheltuielile aprobate pe anul 2023 la titlul „Bunuri și servicii”, au fost domesticite prin mențiunea că aceste prevederi „nu se aplică pentru cheltuielile cu medicamentele și materialele sanitare, cu serviciile medicale, pentru cheltuielile cu acțiuni și programe de sănătate, precum și în cazul cheltuielilor aferente unităților de învățământ preuniversitar și universitar.” Iar articolul privind suspendarea ocupării prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante, a inclus un alienat legat de „posibilitatea ca unitățile de învățământ preuniversitar și instituțiile de învățământ superior în mod excepțional să poată să organizeze concursuri pentru ocuparea unor posturi vacante.” În varianta adoptată a OUG, față

de versiunea sa de proiect, s-a renunțat și la interzicerea cumulului pensiei cu veniturile pe baza unor contracte de muncă. Dar aceste mici modificări nu soluționează problema înghețării salariilor, adică refuzul majorărilor salariale conform Legii 153/2017, dar nici revendicarea indexării salariilor în funcție de inflația exorbitantă din 2023. Totodată, în toate sectoarele publice în afară de Educație, angajările de personal sunt interzise, ceea ce se traduce într-un volum mai mare de muncă pentru angajați acolo unde nevoia de personal este reală, fie ca urmare a pensionării, a plecării din post a unor angajați ori pentru că circumstanțele legate de activitatea instituției ar fi făcut necesară angajarea de personal. La acest lucru se adaugă interzicerea achiziției de bunuri necesare desfășurării în condiții optime a activităților angajaților: mobilier, mașini de serviciu, birotică etc. Aceste prevederi înrăutățesc mediul de lucru al angajaților din sectorul public.

Micile concesiuni făcute azi se pot retrage mâine, și, odată începute, măsurile de austeritate se vor continua de acum încolo dacă nu există rezistență populară față de ele de la bun început. Pe deasupra, ordonanța normalizează starea de incertitudine cu privire la toate cheltuielile publice prin prevederea sa conform căreia, în mod excepțional, începând cu luna iunie, prin derogare de la prevederile Legii 500/2002 privind finanțele publice, „în anul 2023, Guvernul aprobă lunar, prin memorandum, până la finele lunii în curs pentru luna următoare, limite lunare de credite de angajament și credite bugetare, pentru ordonatorii principali de credite finanțați integral de la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale.” Pe scurt: **Ordonanța de urgență 34/2023 menține înghețarea salariilor, periclitează noile angajări și achiziții de bunuri, ține în nesiguranță învățământul și sănătatea publică și asigurările sociale prin reevaluarea lunară a bugetelor.**

În pofida restricțiilor financiare din domeniul public, OUG 34/2023 prevede că granturile schemelor de ajutor de stat acordate IMM-urilor (bazate pe OUG 110/2017, modificată prin OUG 16/2021, și pe OUG 42/2020) se pot plăti până la finalul acestui an. De asemenea, nu vedem nicăieri intenția Guvernului României de a reduce în mod efectiv prețurile la energie (și, implicit, de a nu cheltui bugetul public pentru asigurarea profitului companiilor energetice), dar nici vreo discuție despre reducerea cheltuielilor cu militarizarea țării.

Azi trăim o absurditate maximă și pentru că, în timp ce cresc cheltuielile cu militarizarea țărilor și se continuă subvenționarea profiturilor, guvernele reduc cheltuielile bugetare pe seama

politicilor sociale și publice. Dar cele două direcții, desigur, se leagă, și, precum bine știm, conform planurilor de buget pe anul 2023, față de 2022, în România creșterile bugetare nu s-au prevăzut doar pentru Ministerul Apărării Naționale (cu 52%), ci și pentru Serviciul Român de Informații (cu 21%) și alte servicii din domeniul securitizării. Iar militarizarea și securitizarea nu înseamnă doar riscul ca populația țării să fie aruncată în războaiele purtate între marile puteri, ci și o întărire a violenței statului împotriva revoltelor populare care ar contesta, de exemplu, politicile sale de austeritate. Deci, **în loc de politici sociale și publice, populația primește măsuri polițienești.**

Actuala politică de austeritate este poate și mai perversă decât au fost măsurile implementate de guvernul Boc, pe când acesta făcea reforma statului împreună cu Băsescu, și din alte motive: **acum, cel puțin deocamdată, guvernul nu taie salarii și pensii, dar le îngheață în condițiile în care prețurile la bunurile elementare ale vieții continuă să crească și tot mai mulți îndatorați la bănci și companii de utilități riscă să își piardă locuințele.** Oricum ar fi, în timp ce bugetul public a fost și este exploatat de capital, se pregătește încă un atac împotriva sectorului public, adică o continuare a reformei statului în direcția privatizării și financiarizării domeniilor unde azi încă acesta mai are o oarecare prezență (educație, sănătate, pensii, servicii sociale).

În căutarea unor soluții alternative

Momentul de azi este și mai dramatic decât perioada 2008-2012. Pentru că, capitalismul crează crize tot mai adânci și atotcuprinzătoare. Asta și datorită faptului, că în acest regim crizele se soluționează în așa fel încât soluțiile susțin capitalul ce devine și mai nerăbdător să facă profituri tot mai mari atât în perioade de criză, cât și de creștere economică. **Exploatarea bugetului public de către capital este un asalt împotriva lucrătorilor. Pune în pericol tot mai mare sistemul public de învățământ, sănătate, pensii și servicii sociale.**

În contextul crizei multiple de azi, **impozitarea extraordinară a profiturilor excesive, dar și creșterea impozitului pe profit și cifra de afaceri, reglementarea prețurilor la energie, alimente și locuințe, impozitarea progresivă a veniturilor, precum și creșterea veniturilor forței de muncă astfel încât să acopere coșul decent de consum,** ar fi măsuri importante în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai ale celor mulți.

Dar soluțiile la criza multiplă de azi nu se pot opri aici. **Soluțiile sistemice fac necesară socializarea mijloacelor de producție, a producției și distribuirii energiei, hranei și fondului locativ, sau, altfel spus, extragerea producției economice și reproducerii sociale de sub dominația pieței și a profitului.**

Suntem solidari împotriva măsurilor de austeritate. Susținem grevele din învățământ și sănătate și îndemnăm și alte categorii de angajați din sistemul public să se organizeze colectiv împotriva măsurilor anti-sociale ale Guvernului . Mai presus de toate, credem că **luptele noastre trebuie să se reunească într-o mobilizare solidară în vederea depășirii capitalismului pentru o societate a egalității, fără exploatare și deposedare.**